

गाउँ गाउँगा सुचना र सञ्चारको लागी हालो अभियान

www.namastekarnali.com

नमस्ते कर्णाली

Namaste Karnali National Daily

राष्ट्रिय दैनिक

वर्ष १ अंक : १७१ शनिवार ०३ फागुन, २०८१

15 (Saturday) February 2025

पृष्ठ ४,

मूल्य रु : १०।-

नमुना विद्या सदन स्कुलमा विज्ञान प्रदर्शनी र सांस्कृतिक फुड फेस्टिभलसँगै बार्षिक उत्सव सम्पन्न

नमुना विद्या सदन: शैक्षिक गुणस्तर र जीवन उपयोगी शिक्षामा अग्रणी

■ सरला सुवेदी

कोहलपुर, फागुन/०२

बाँकेको कोहलपुर नगरपालिका-८, बाबानगर स्थित नमुना विद्या सदन इङ्गिलिस मिडियम सेकेण्डरी स्कुलले आफ्नो वार्षिक उत्सवको अवसरमा बहुत विज्ञान प्रदर्शनी र सांस्कृतिक फुड फेस्टिभल आयोजना गरेको छ। विद्यालयको वार्षिक कार्यतालिका अनुसार आयोजना गरिएको यस कार्यक्रममा विद्यार्थीहरूले विभिन्न विज्ञान सम्बन्धी सिर्जनाहरू प्रस्तुत गर्नुका साथै विभिन्न जातजातिका परम्परागत खानाका परिकारहरू प्रदर्शनी गरेका थिए। विज्ञान प्रदर्शनीमा विद्यार्थीहरूले बनाएका सोलार घर, फोहोर प्रशोधन गर्ने बायोम्यास प्लान्ट, सोलारबाट सिँचाइ प्रणाली, धरहरा मोडल जस्ता सिर्जनात्मक सामग्रीहरू प्रस्तुत गरिएका थिए। विद्यार्थीहरूले नवीनतम प्रतिविधिको प्रयोग गरी विज्ञानलाई व्यवहारिक रूपमा बुझे अवसर पाएका थिए। कार्यक्रममा विद्यालयका कार्यकारी निर्देशक शिव डाँगीले विद्यार्थीहरूको अवसरमा अनुसार निर्माण गरिएका

सामग्री प्रदर्शनी र व्यवहारिक ज्ञानको विस्तार मुख्य उद्देश्य रहेको बताउनुभयो। कार्यक्रममा प्रमुख अतिथि रहेका कोहलपुर नगरपालिका बडा नं. ८ का बडा अध्यक्ष लालबाहादुर रानाले विज्ञान प्रदर्शनी अवलोकन गर्दै बालबालिकाहरूलाई सही मार्गार्दर्शन गर्न अभिभावक र शिक्षकको भूमिका महत्वपूर्ण हुने बताउनुभयो। उहाँका अनुसार, "विद्यार्थीहरू काँचो माटो जस्तै हुन, जसलाई अचित प्रस्तुत गरेका थिए। फेस्टिभलमा विद्यार्थीहरूले पेय पदार्थ देखि चटपटेसम्म आफै तयार पारेर आफ्नो व्यवहारिक सिपको

प्रदर्शन गरेका थिए। प्याबसन बाँकेका अध्यक्ष विकास बजाचार्यले नमुना स्कुल वास्तवमै नमुना भएको बताउन्दै विद्यालयले बालबालिकाको क्षमता पहिचान गरी उनीहरूको शैक्षिक गतिविधि अघि बढाइहेकोमा प्रशंसा गर्नुभयो। विद्यार्थीहरूले आफ्नै हातले तयार पारेका खानाका परिकारहरू विद्यालय प्रशासन, शिक्षक, अभिभावक र अतिथिहरूलाई सहित्यक र सांस्कृतिक प्रस्तुति दिएका थिए। साथै, विभिन्न विधामा उत्कृष्ट प्रदर्शन गर्ने विद्यार्थीहरूलाई पुरस्कार वितरण तथा प्राविधिक शिक्षामा जोड

प्रिन्सिपल सुधन गुरुडले बालबालिकाको भविष्य निर्माणमा अभिभावक र विद्यालय दुवैको उत्तिकै भूमिका रहने बताउन्दै विद्यालयमा बेलाबेला अभिभावकसँग छलफल गरिने जानकारी दिनुभयो। उहाँले बालबालिकालाई नैतिकवान र अनुशासित बनाउन अभिभावक नै अनुशासित हुनुपर्ने मा जोड दिनुभयो। गुरुडका अनुसार, "हामी विद्यार्थीहरूको सर्वांगीण विकासमा विश्वास गर्छौं। शैक्षिक गुणस्तरसँगै अतिरिक्त क्रियाकलापहरूमा उत्तिकै ध्यान दिनु आवश्यक छ। यसले विद्यार्थीहरूको आत्मविश्वास बढाउँछ र उनीहरूलाई जीवनका विभिन्न पक्षहरूमा तयार पार्छ।" यस्तै, प्याबसन बाँकेका पूर्व अध्यक्ष यम बहादुर रावतले बालबालिकालाई अनुशासन, संस्कार र रास्तो नैतिजा प्राप्त गर्ने वातावरण सिर्जना गर्न अभिभावक र विद्यालय दुवैले ध्यान दिनुपर्ने बताउनुभयो। कोहलपुर नगर शिक्षा शाखाका प्रमुख राम बहादुर हमालले बालबालिकालाई व्यवहारिक रूपमा यस्ता गतिविधि गर्दै आएको हुँदा अभिभावकहरू पनि खुसी देखिएका थिए। जीवन उपयोगी शिक्षा अहिलेको आवश्यकता हो। विद्यार्थीहरूलाई व्यवहारिक ज्ञान, संस्कार र जीवन उपयोगी सीप सिक्न मद्दत पुऱ्याउँछ, जसले उनीहरूको भविष्य उज्ज्वल बनाउन सहयोग पुऱ्याउँछ।

दिनुपर्ने बताउनुभयो। स्कुलले सर्वांगीण विकासमा मद्दत पुऱ्याउँछ। नमुना विद्या सदनले यस्ता कार्यक्रमहरू आयोजना गरेर विद्यार्थीहरूको सिर्जनात्मकता, व्यावहारिक ज्ञान र मौलिक संस्कृतिको प्रवर्द्धन गर्ने एउटा नमुना कार्यक्रम बन्न्यो। विज्ञान र संस्कृतिको समिश्रणले विद्यार्थीहरूलाई व्यवहारिक सिप मात्र होइन, आफ्नो परम्परा र जरा बुझे अवसर प्रदान गर्न्यो। विद्यालयले वार्षिक क्रियाकलापहरूमा उत्तिकै ध्यान दिनु आवश्यक हो। विद्यार्थीहरूको सर्वांगीण विकासमा महत्वपूर्ण भूमिका खेलिहेको छ। यस्ता कार्यक्रमहरूले विद्यार्थीहरूलाई व्यवहारिक ज्ञान, संस्कार र जीवन उपयोगी सीप सिक्न मद्दत पुऱ्याउँछ, जसले उनीहरूको भविष्य उज्ज्वल बनाउन सहयोग पुऱ्याउँछ।

लुम्बिनीका पत्रकारलाई पुँजीबजार सम्बन्धी प्रशिक्षण १२ जिल्लामा विस्तार गर्ने योजना

■ सरला सुवेदी

बाँके, फागुन/०२

नेपाल धितोपत्र बोर्डको आयोजनामा तथा नेपाल पत्रकार महासंघ लुम्बिनी प्रदेश समितिको सहकार्यमा तुम्लालाई प्रदेशका आर्थिक पत्रकारका लागि एक दिवसीय पुँजीबजार सम्बन्धी अन्तर्रक्रिया तथा प्रशिक्षण कार्यक्रम भालुबाडमा सम्पन्न भएको छ। प्रदेशभरका पत्रकारहरूलाई पुँजीबजार सम्बन्धी रिपोर्टिङ गर्न सजिलो होस् भने उद्देश्यले तालिमको आयोजना गरिएको नेपाल पत्रकार महासंघ लुम्बिनी प्रदेश समितिका अध्यक्ष शुक्रत्रिष्ण चौलागाइले जानकारी दिनुभयो। उहाँका अनुसार यो तालिमले आर्थिक विषयमा कलम चलाउने पत्रकारहरूलाई महत्वपूर्ण सहयोग पुऱ्याउनेछ। "पत्रकारहरूले आर्थिक विषयमा कलम

चलाउन थेरै प्राविधिक कुराहरू सिक्नुपर्ने हुँच," चौलागाइले भनुनुभयो, "सरकारले पत्रकारहरूको क्षमता तथा सीप विकासका लागि लगानी गर्नुपर्छ।" तालिममा पुँजीबजार, धितोपत्र बोर्ड, बजारको जोखिम पहिचान, वित्तीय साक्षरता, पुँजीबजार सम्बन्धी रिपोर्टिङ लगायतका विषयमा प्रशिक्षण प्रदान गरिएको महासंघ लुम्बिनी प्रदेशका महासंघ पाण्डित शर्माले बताउने थिए।

नमस्ते कर्णाली मल्टिमीडिया प्रा.लि. द्वारा संचालित नमस्ते कर्णाली राष्ट्रिय दैनिक, नमस्ते कर्णाली राष्ट्रिय सापाहिक, namastekarnali.com मा विज्ञापन,

सुचना, बोलपत्र आवहन सम्बन्धी सुचना, कर्मचारी भर्ना सम्बन्धी सुचना,

जगहितमा जारी सुचना आदी प्रकाशन गर्नु परेमा ठाउँलाई सम्भन्नुहोला।

नमस्ते कर्णाली राष्ट्रिय दैनिक

नमस्ते कर्णाली राष्ट्रिय सापाहिक

नमस्ते कर्णाली डिक्टम

नमस्ते कर्णाली मल्टिमीडिया प्रा.लि.

सम्पर्क : कोहलपुर-११, बाँके

द्युरो कार्यालय : सुखेत शाखा कार्यालय हुँला, मुगु बाजुरा, कालिकोट, जुम्ला, सल्यान, जाजरकोट

फोन : ९८४९२४६४६०३, हुँला : ९८४९४६४६३३२, मुगु : ९८४९३७०८०५, बाजुरा : ९८४९५६६००८८

फैसलाकोट : ९८४९५६६००८८, ईमेल : namastekarnali2068@gmail.com

फेसबुक : [Namaste Karnali](#), ट्विटर : [NamasteKarnali](#), यूट्यूब : [NamasteKarnali](#)

सत्यवाणी :

भौतिक तथा व्यवसायीक सुरक्षाका लागि पत्रकार एकता नया संविधानमा पूर्ण प्रेस स्वतन्त्रता ।

- नेपाल पत्रकार महासंघ

सम्पादकीय

नागरिकमैत्री निजामती सेवा

राज्य सञ्चालनमा निजामती सेवाको भूमिका विश्वभरि नै स्वीकार गरिएको सत्य हो । राजनीतिक नेतृत्वबाट आउने सरकार सदैँ स्थिर हुन सक्दैन । जनमतका आधारमा नेतृत्व परिवर्तन भइरहन्छ । आवधिक निर्वाचन तथा त्यसको संरचनाले सरकार फेरबदल स्वाभाविक छ । जनमतको सम्बोधन गर्नुपर्ने हुँदा नीति निर्माण भने राजनीतिक नेतृत्व तहबाट हुन्छ । त्यस्तो नीतिको कार्यान्वयन भने निजामती संरचनाबाट हुनु पर्छ । सामान्यतया निजामती सेवा स्थायी संरचना हो । कतिपय मुलुकले सरकार परिवर्तनसँगै प्रशासनिक संयन्त्रको उच्च तहमा फेरबदल पनि गर्न सक्छ । देशको संविधान, कानून व्यवस्था, परम्परा आदिले यो विषय तय गरेको हुन्छ । सरकारले चाहे जसरी प्रशासनिक संरचनाले सेवा प्रवाह गर्न नसकेको गुनासो धेरैतर सुन्न पाइन्छ । खास गरी विकासशील मुलुकमा प्रशासन संयन्त्र चुस्तदुरुस्त हुन नसकेको देखा सकिन्छ । नेपालको सन्दर्भमा पनि विगतका धेरै सरकारले प्रशासनिक संयन्त्रबाट लक्ष्य अनुसार काम हुन नसकेको भनाइ आएको छ । सरकारको नेतृत्व तहबाट मात्रै होइन, नागरिक तहबाट समेत प्रशासनिक संयन्त्रबाट आवश्यक सेवा पाउन नसकेको गुनासो विगतदेखि अहिलेसम्म पनि कायम छ । त्यसैले सरकारी संयन्त्रबाट सेवा प्रवाहमा सुधार अति नै गम्भीर विषय बनेको छ । वर्तमान सरकार बनेपछि नै सेवा प्रवाहमा ध्यान दिन खोजिएको देखिन्छ । देशमा संघीयसहित तीन तहका सरकार छन् । तीन तहकै सरकारबाट नागरिकले अपेक्षा गरे अनुसारको सेवा पाउन कठिन परिहेको छ । अनियमिता र भ्रष्टाचारको अवस्था बढाउनुमा पनि प्रशासनिक तह र तप्का दोषबाट उन्मुक्त हुन सक्दैन । विश्वव्यापी भ्रष्टाचारको सूचीमा नेपालको अवस्था गत वर्षभन्दा अझ खस्किएको नाजुक नजिता केही दिनअघि मात्र सार्वजनिक भएको छ । अखियार दुरुप्योग अनुसन्धान आयोगको वार्षिकोत्सव अवसरमा पनि संघसँगै प्रदेश र स्थानीय तहमा भ्रष्टाचारको जाभो फैलिए गएको उजुरी पर्ने गरेको भनाइ बाहिर आएको ताजै छ । यी सबै तथ्यबाट निजामती प्रशासनमा सुधार अपेक्षित छ । प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले समयमै नागरिकलाई सेवा दिन नसक्नु अक्षम्य हो भन्नुभएको छ । जनतालाई निष्पक्ष एवं छिटो छरितो रूपमा सेवा दिन कर्मचारीलाई आग्रह गर्नुभएको छ । प्रधानमन्त्री ओलीले नेपाल निजामती कर्मचारी संठनको १२ औं महाधिवेशनको बुधबार आरम्भ गर्दै सेवा प्रवाहमा यो र त्यो पार्टी नभनी निष्पक्ष सेवा दिन आग्रह गर्नुभयो । सेवाग्राही बनेर कुनै पनि सरकारी कार्यालय पुदा जोकोहीले पनि सजिलै काम भएको बिरलै अनुभव गर्दैन् । कतिपय अतिरिक्त रकम भुक्तानी गर्नुपर्ने अवस्थासमेत हुन्छ । निजामती संयन्त्रले जितिसक्दो छिटो र सरल तवरले सेवाग्राहीको काम गर्नुपर्ने हो । कर्मचारीले पाउने तलबभत्ता तथा सेवासुविधा जनताको रगत पसिनाबाट सिर्जित राजस्वबाटै प्राप्त हुने हो । जनताकै करबाट चल्ने निजामती प्रशासनले जनताकै काम नगर्दा अवस्था कस्तो होला ? केही घण्टामा हुने कामलाई दिनभर लगाइदिन्छन् । एकै दिनमा हुने काम भोलि भन्दै पर सार्ने प्रवृत्तिसमेत छ । कतिपय काम त महिनाँ पनि हुँदैन् । मन्त्रालयमै फाइल महिनाँ अगाडि नबढेको अनेक उदाहरण छन् । सरकारका कतिपय मन्त्री तै फाइल अगाडि नबढेको विषय सार्वजनिक कार्यक्रममै उठाउने गर्दैन् । लोकतान्त्रिक प्रणालीमा संगठित हुने अधिकार सबैलाई छ । निजामती सेवामा युनियन प्रणालीको अवधारणा विवादास्पद रहेँ आएको छ । नेपालमा पनि कर्मचारीको हक्क हितका लागि अन्तर्राष्ट्रिय श्रम संठनको सिद्धान्तबमोजिम मर्यादामा रहेर संगठन गर्न पाउने हक्सम्म ठिकै हो । संगठनका नाममा काममै ढिलासुस्ती गर्ने प्रवृत्ति भने गलत मान्नु पर्छ ।

आखिर प्रेम किन ?

वीणा सिन्हा

प्रेम सत्यम् शिवम् सुन्दरम् हो । प्रेम सर्वव्यापी, असीमित र अपार हुन्छ । प्रणय दिवस आज 'भ्यालेन्टाइन डे'का नाममा संसारले मनाइरहेका छन् । यसबाटे धेरै कथा छन् । तर प्रारम्भिक जानकारी पुरातन रोमनबाट आउँछ । जब उनीहरूले १४ फेब्रुअरीमा आफ्ना देवता जुनोको पूजा गरेका थिए । यद्यपि, आधुनिक भ्यालेन्टाइन डे १४ औं शताब्दीको मध्यमा बेलायत र फ्रान्समा मनाउन थालियो । सबैभन्दा लोकप्रिय कथा 'सेन्ट भ्यालेन्टाइन'को हो, जो तेस्रो शताब्दीमा रोमन पादरी थिए । धेरै सेन्ट भ्यालेन्टाइनको मृत्युपछि उनको सम्भन्नामा फेब्रुअरी १४ मा भ्यालेन्टाइन डे मनाउने गरेको इतिहासकारो विश्वास छ । तेस्रो शताब्दीमा रोममा क्लाउडियस नामका शासक थिए । बिहे गरेमा उसको शक्ति र बुद्धि नष्ट हुन्छ, घरधनी बनेपछि घरपरिवारको जिम्मेवारी बढौदै जाँदा पुरुषले आफ्नो शक्ति गुमाउन थाल्छन् भने उनको विश्वास थियो । त्यसपछि उनले अनौठो घोषणा गरे- 'अबदेखि कुनै पनि गर्न अफिसर वा सिपाहीलाई विवाह गर्न दिइने छैन ।' यसमा कतिपयले असहमति जनाए । सेन्ट भ्यालेन्टाइन तीमध्ये एक थिए । सेन्ट भ्यालेन्टाइन रोमन पादरीले क्लाउडियसको खुलेर विरोध मात्र गरेनन, उनले सबैलाई रेम र विवाह गर्ने प्रोत्साहित गरे । यसै क्रममा केही अफिसर र सिपाहीको विवाह भयो । जब सेन्ट भ्यालेन्टाइनले क्लाउडियसको विश्वासको विपरीत रेम र विवाहलाई प्रेरित गरे, त्यसैले उनलाई जेल हाल्ने आदेश दियो । उनी शुनिए । अन्ततः सेन्ट भ्यालेन्टाइनले जेलराले फाँसीको आदेश सुनाइयो । फाँसीको आदेश सुनेपछि, सेन्ट भ्यालेन्टाइनले जेलरकी आँखा नदेउने छोरीलाई प्रेमपत्र लेखे- 'योर भ्यालेन्टाइनबाट ।' यससँगै उनले मायाको फूलको उपहार पनि पठाए । मृत्यु हुनुअघि उनले जेलरलाई भने, भै प्रकारले वर्गाकरण गर्न सकिन्छ ।

आँखा दिनेछु ।' भ्यालेन्टाइनलाई त्यसबेला फेब्रुअरी १४ मा फाँसी दियो । समयसँगै मानिसहरूले यस दिनलाई भ्यालेन्टाइनलाई समर्पण गर्दै 'भ्यालेन्टाइन डे' मनाउन थाले । यस दिन प्रेमीप्रेमिकाबीच माया साटासाट गर्ने, प्रेम प्रस्ताव राख्ने, मुरुभित्र दबिएको प्रेम भावना प्रकट गर्ने गरिन्छ । प्रेमीले प्रेमिकालाई र प्रेमिकाले प्रेमीलाई उपहार पनि दिने गरिन्छ । नेपालमा पनि भ्यालेन्टाइन डे उत्साहका साथ उनले अनौठो घोषणा गरे- 'अबदेखि कुनै पनि गर्न भास्ताहालाई र स्थलमा हामी असभ्य र अश्तील व्यवहार देखाउन थालेका छौं । अहिले प्रेम यान्त्रिक हुँदै गइहेछ । युवा अवास्तविक प्रेमतर्फ मुखरित भएका छन् । सर्लाहीका स्तेनेन्द्र कुमार राम र नेहा रौनियाले प्रेम-सम्बन्धलाई विवाहमा रूपान्तरण गरे । तर, उनीहरूको विवाहलाई गैनियार परिवार र समाजले सहजै स्वीकार गरेन । दुईजनाको जान मार्ने धम्की आएपछि संसद्या पनि यो कुरा उदयो । २०७७ जेठ १० गते अन्तर्राजातीय प्रेमसम्बन्धकै कारण रुक्मको सोतीमा नवराज विश्वकर्मालगायत ६ जना युवाको नरसंहार भयो । यस्तो घटना पनि भइरहेको छ -प्रेमीद्वारा प्रेमिकाको हत्या, पतिबाट पत्नीको हत्या र विदेशी प्रभाव बढेको छ । जसले भविष्यसम्म नराम्भ प्रभाव पार्ने देखिएको छ । हाम्रो संस्कृति, रहनसहन र परम्परा समाज सुहाउँदा छन् तर युवा पुस्ताका लागि गलत होइन । प्रेममा नशा पनि हुन्छ । प्रेम पर्ने गर्नु र त्यसलाई सभ्य तरिकाले व्यक्त गर्नु गलत होइन । प्रेममा नशा पनि हुन्छ । प्रेममा सबै कुरा सही हुन्छ भनेर अतिरज्जना गर्नेहरू गरिरहेकै छन् । यस्तो पश्चिमी मुलुकमा अविवाहित पुरुष, विवाहित महिला, एकल पुरुष र महिलाबीच प्रेमसम्बन्ध राख्ने आमप्रचलन छ । बेलायतमा २५ प्रतिशत, डेनमार्क, नर्वे तथा स्विडेनमा ५० प्रतिशत बच्चा यस्तो सम्बन्धबाट जन्मेका हुन्छन् । फ्रान्समा १७.५ तथा अस्ट्रेलियामा २२ प्रतिशत जोडी 'लिभिड टुगेदर रिलेसनसिप'मा बीसरहेका हुन्छन् । भारतमा यस्तो सम्बन्धलाई न्यायालयले कानुनी मान्यता दिएको छ । नेपालमा कानुनी मान्यता दिइएको छैन । तापनि यस्तो सम्बन्ध राख्नेको संख्या बढिहेछ । परिणामस्वरूप दाम्पत्य सम्बन्ध दुर्ने, परिवार विखण्डित हुने जस्ता घटना बढिहेका छन् । पश्चिमी र विकिसित भनिएका समाजमा ८० प्रतिशतभन्दा बढी मुद्दा पतिपन्तीबीचको पार पाचुकेसित सम्बन्धित हुन्छ । प्रेम गर्नु कैनै अपराध होइन तर प्रेमका नाममा अवैध यौन सम्बन्ध राख्नु वा यस्तै हक्कत प्रदर्शन गर्नु नेपाली समाजमा अपाच्य विषय हो । प्रेम महोत्सव, प्रणय दिवसको नाममा आधुनिक बन्दै दौडनु र देखासिखी गरेर जथाभावी गर्नु कैनै हिसाबले ताकिंक हुँदैन । त्यसबाट उत्पन्न परिणामको पनि रुयाल गर्नुपर्छ । वास्तवमा साँचो माया गर्नेका लागि कुनै विशेष साइत, दिवस वा पर्वको बाटो कुर्नु पर्दैन । भनेको खण्डमा उनी परिवार र समाजबाट अपहेलित

हुनुपर्छ । पश्चिमी मुलुकमा अविवाहित पुरुष, विवाहित महिला, एकल पुरुष र महिलाबीच प्रेमसम्बन्ध राख्ने आमप्रचलन छ । बेलायतमा २५ प्रतिशत, डेनमार्क, नर्वे तथा स्विडेनमा ५० प्रतिशत बच्चा यस्तो सम्बन्धबाट जन्मेका हुन्छन् । फ्रान्समा १७.५ तथा अस्ट्रेलियामा २२ प्रतिशत जोडी 'लिभिड टुगेदर रिलेसनसिप'मा बीसरहेका हुन्छन् । भारतमा यस्तो सम्बन्धलाई न्यायालयले कानुनी मान्यता दिएको छ । नेपालमा कानुनी मान्यता दिइएको छैन । तापनि यस्तो सम्बन्ध राख्नेको संख्या बढिहेछ । परिणामस

नमुना विद्या सदन स्कुलमा विज्ञान प्रदर्शनी र सांस्कृतिक फुड फेस्टिभलसँगै बार्षिक उत्सवका केहि भलकहरु

